

Vitenskapskomiteen for mat og miljø

Postboks 222 Skøyen

0213 OSLO

Trondheim, 20.03.2020

Deres ref.:

[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2020/4232

Saksbehandler:

Johan Danielsen

Vurdering av risiko for uheldige følger for biologisk mangfold ved innførsel av krepsdyr til hold i ferskvannsakvarier

Miljødirektoratet har registrert en økende interesse for innførsel av ulike arter ferskvannskreps til oppdrett og akvariehold, både fra sørlig og nordlig halvkule. Direktoratet ber med dette Vitenskapskomiteen for mat og miljø om å foreta en vurdering av risiko for uheldige følger for biologisk mangfold ved innførsel av ulike krepsdyr for hold i ferskvannsakvarier.

Bakgrunn for saken

Forskrift om fremmede organismer under naturmangfoldloven, som trådte i kraft 1. januar 2016, regulerer all innførsel av ferskvannsorganismer. Det er imidlertid gjort unntak fra det generelle kravet om innførselstillatelse for "varmekjære" ferskvannsorganismer.

«Det kreves ikke tillatelse ved innførsel av ferskvannsorganismer som kun kan leve ved temperaturer over 5 °C, og som utelukkende skal holdes for prydførmål i innendørs akvarier som er innrettet slik at organismer ikke kan slippe ut,...»

I tillegg til at unntaket for akvarieorganismer begrenses til de artene som ikke kan overleve under 5°C, krever forskriften alltid tillatelse ved innførsel av en rekke arter som er oppført i vedlegg III til forskriften. Artene i vedlegget er oppført på bakgrunn av informasjon fra zoobransjen, samt vurderinger og anbefalinger fra forskere/forskningsinstitusjoner. Vurderingene ble imidlertid gjennomført på et tidspunkt da forskrift om fremmede organismer ikke var ferdig utformet, og forutsetningen som ligger til grunn for vurderingene er noe endret. Som grunnlag for søknadsbehandling og eventuell endring av hvordan artene i fremtiden bør reguleres under forskrift om fremmede organismer, har Miljødirektoratet derfor behov for oppdaterte vurderinger av risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold ved innførsel til bruk i akvarier av de ferskvannskrepsdyrene som er oppført i vedlegg III til forskriften.

Miljødirektoratet har mottatt endel søknader om innførsel av krepsdyr til bruk i ferskvannsakvarier, og ser også at det er behov for vurderinger av risiko for uheldige følger for biologisk mangfold knyttet til disse artene.

For å være forberedt til å behandle fremtidige søknader, har Miljødirektoratet i tillegg behov for en gjennomgang av hvilke øvrige arter av krepsdyr som holdes i ferskvannsakvarier i dag, eller som kan forventes å holdes i tiden framover, og vurderinger av risiko for uheldige følger for biologisk mangfold ved hold av disse.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | Telefon: 03400/73 58 05 00 | Faks: 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo|

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Oppdrag

Miljødirektoratet ber Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM) om å kartlegge hvilke arter av krepsdyr som i dag holdes, og som mest sannsynlig vil være aktuelle for hold i overskuelig fremtid, i ferskvannsakvarier i Norge. Miljødirektoratet ber videre om at de aktuelle artene risikovurderes opp imot uheldige følger for biologisk mangfold i Norge ved innførsel og hold i ferskvannsakvarier.

Biologisk mangfold er definert som mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene, jf. naturmangfoldloven § 3 bokstav c. Artenes overlevelsessevne under norske forhold og mulig påvirkning på økosystemer og andre arter, må fremgå av vurderingen av risiko for uheldige følger for biologisk mangfold. I tillegg må sannsynligheten for at innførsel og hold kan medføre at organismene spres, trekkes inn i vurderingen av risiko. Dersom det er spesielle tiltak eller begrensninger som vil påvirke risikoen de ulike artene utgjør, må dette framgå.

Da sykdommer som kan medføre uheldige følger for biologisk mangfold ivaretas under matloven, må det fremgå i hvilken grad sykdommer er vektlagt og utslagsgivende for risikovurderingene.

Ettersom 5 °C i forslaget til forskrift er satt som en grense for unntaket for søknadskrav for akvarieorganismer, må det for alle artene som vurderes fremgå om de kan overleve under denne temperaturen.

Det kan foretas en felles risikovurdering for slekter dersom risikoen er på samme nivå for alle artene innen slekten.

Utgangspunktet for risikovurderingene er dagens klima. Dersom noen av artene, og den risikoen de utgjør vil påvirkes av forventede klimaendringer i perioden fram mot år 2100¹, skal dette, i den grad det er gjennomførbart med dagens kunnskap, angis i risikovurderingene. Grunnet usikkerheten i utviklingen av utslipp, er det nasjonal politikk at endringene som følge av fortsatt høye utslipp skal legges til grunn for klimaframskrivninger, og vi ber derfor om at RCP8.5² inkluderes som et av klimascenariene som vurderingene baseres på.

Risiko knyttet til negativ påvirkning på økosystemtjenester skal oppgis, men skal ikke inngå i vurderingen av risiko for uheldige følger for biologisk mangfold.

Juridisk bakgrunn:

- naturmangfoldloven
- forskrift om fremmede organismer

Relevante rapporter/nettsteder etc:

- <https://www.klimatilpasning.no/publikasjoner/klima-i-norge-2100/>
- <https://klimaservicesenteret.no/faces/desktop/article.xhtml?uri=klimaservicesenteret%2Fklimaprofiler>
- Sluttrapport for prosjektet "Vurdering av akvatiske organismer for positivlister". Svein A. Fosså, Norges Zoohandlers Bransjeforening, 2010.
- Faglig risikovurdering av ferskvannsinvertebrater for akvarie- og hagedamhold. Gunnar Kjærstad, NTNU Vitenskapsmuseet

Betingelser:

Rapporten skal skrives på engelsk med et utfyllende norsk sammendrag. Publisering av rapporten gjøres i dialog med Miljødirektoratet.

Vi ber om at kriterier og bruk av slike synliggjøres og gjøres tilgjengelige i tabellform sammen med tabellarisk framstilling av vurdering av artene som er vurdert. Disse levers digitalt på excelformat med dokumentasjon og forklaring av bruksmåte.

¹ <https://www.klimatilpasning.no/publikasjoner/klima-i-norge-2100/>

² <https://klimaservicesenter.no/faces/desktop/scenarios.xhtml>

Vi viser for øvrig til samhandlingsavtalen mellom Miljødirektoratet og VKM.

Frist for levering av rapporten er 15.12. 2020.

Kontaktperson i Miljødirektoratet: Åsa Alexandra Borg Pedersen

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Vedlegg

- 1 Vedlegg 1 Vedlegg III forskriften
- 2 Vedlegg 2 Terms of reference